

ESITTELYDIAT EROTEMAATTISEN TYÖRYHMÄN TYÖSKENTELYSTÄ per 30.5.2018

- Millainen työsuunnitelma ryhmän työlle on rakentunut? → Tulossa vielä:
- **23.8.2018 klo 12-15 temaattisten ryhmien yhteinen työpaja** Vantaalla Leijassa: työskentelyn esittelyä, keskustelua
- **21.9.2018 klo 12-15 Kallion virastotalo LAPE Perhekeskus PKS** Uusimaa kehittämisryhmän kokous. Puheenjohtajat esittelevät temaattisten työryhmien työskentelyn tulokset (**Eroauttamisen palvelujen katselmointi**)
- **31.10.2018 mennessä:** pilottien raportointien tulee olla valmiina **lokakuun loppuun** (tällainen aikataulu tuli Lapen suppeasta ohjausryhmästä)
- **20.11. koko hankkeen yhteinen loppuseminaari** Finlandiatalolla
- **Seuraavat työryhmän kokoukset 6.6.-2018 klo 9-11, 17.8 klo 9-11 JA ?**
- Mitä ryhmässä on tehty tähän mennessä? Ks. diat
- Millaisia asioita on meneillään nyt? Ks. diat
- Mitä on suunnitelmissa toteuttaa vielä LAPE-hankeaikana?
- Miten UM perhekeskusverkosto voi auttaa ryhmää työssään? Onko jotakin, johon kaipaatte apua?
- → 29.11.2018 klo 12-15 perheoikeudelliset palvelut katselmukselle uudelleen, jos ollut puutteellinen → Henkilöstötiedot, ei budjettitietoja → **Koosteen työstämisen tulokset , PAS –palvelukuvaus, ruotsinkielisten palvelujen tuottaminen konkreettisesti**

LAPE / Sote –kehittäminen EROPALVELUT kootusti

Valtakunnallinen hankesuunnitelma ”Erotilanteen palveluilla kohti sovinnollisuutta”:

Valtakunnalliset työryhmät:
lastenvalvojatyon ja
olosuhdeselvitystyöskentelyn
kehittäminen

Muut alueelliset
työryhmät eri
puolilla Suomea

Paikallinen kehittäminen
ja kokeilut

Pääkaupunkiseudun lapsi- ja perhepalveluiden
muutosohjelman uusi hankesuunnitelma 2016-
2018 ”Lapsen paras – yhdessä enemmän”

Erityis- ja vaativan tason
kehittämiskokonaisuus
sosiaalihuollon
alatyöryhmä

Pitkityneet huoltoriidat
työryhmä

LANUPE (Uudenmaan
lasten, nuorten ja
perheiden työryhmä)

PKS Lape Perhekeskus
suppea kehittämisryhmä

Eropalvelujen ja
sovinnollisen
yhteistyövanhemmuuden
kehittäminen – työryhmä

3-sektori

Pilotit

TYÖRYHMILLE ANNETUT TOIMEKSIANNOT (DIAT 3-5)

ESPOO
ESBO

Eropalvelujen ja sovinnollisen yhteistyövanhemmuuden kehittäminen – työryhmä Toimeksiannot Lanupelta

PERHEOIKEUDELLISET ASIAT

TOIMEKSIANTO 1:

- Lapen ja soten yhteen sovittava valmistelutyö → Uudenmaan maakunnan toimintamalli perheoikeudellisissa asioissa
  - toimintamallin kuvaus
  - palvelukuvaukset

EROAUTTAMINEN

TOIMEKSIANTO 2:

- Eroauttamisen hyvät käytännöt

ESPOO
ESBO

Eropalvelujen ja sovinnollisen yhteistyövanhemmuuden kehittäminen – työryhmä Toimeksiannot PKS Lape Perhekeskus suppealta kehittämisyhmältä

PERHEKESKUSTOIMINTAAN LIITTYVÄT EROAUTTAMISPALVELUT

TOIMEKSINTO:

- PKS Lape Lapsen paras yhdessä enemmän hankesuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden täsmentäminen ja konkretisointi
- Tavoitteet: kehitetään sovinnollisen yhteis(työ)vanhemmuuden tukea eron jälkeen osana perhekeskustoimintaa ja eroperheiden palveluita. Parannetaan eropalveluiden saatavuutta
- Toimenpiteet: kootaan eroperheille tarjottavia palveluita ”Eron ensiapupisteitä” ja muita palveluita, jotka huomioivat erityisesti sovinnollisuuden, yhteis(työ)vanhemmuuden, lapsen osallisuuden sekä oikeuden suojeluun, perheiden monimuotoisuutta ja monikulttuurisuutta huomioiden

TOIMEKSIANTO AVATTUNA:

Mitä työistetään ?

- Mitä eroauttamisen palveluja tulisi ainakin olla saatavilla maakunnan tuottamana (perusvalikko)
  - a) lakisääteisyys** (SHL 11 § 7 k: tuen tarpeena lapsen tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin tukeminen / 14 §: tarpeisiin vastaavat sosiaalipalvelut – sosiaalityö, sosiaaliohjaus, perhetyö, kotipalvelu, kasvatus- ja perheneuvonta)
  - b) tarpeellisuus asiakasnäkökulmasta**
- Mitä palveluja tarvittaisiin lisäksi järjestöjen ja seurakuntien tarjoamana (täydentävät)

Mitä pilotoidaan ?

- Eron ensiapupisteet

Mitä ei työistetä ?

- Ei rakenteisiin tai johtamiseen liittyviä kysymyksiä
- Ei resurssitarpeita eikä sitä, mikä ammattikunta ja mistä organisaatiosta maakunnan tarjoamia palveluja tuottaa (perhesosiaalityö, perheneuvola, perheasioiden yksikkö, tms. ?)
- Ei palvelukuvauksia

**ESPOO
ESBO**

Pitkittyneet huolto- ja tapaamisriidat -työryhmä **Toimeksianto erityis- ja vaativan tason kehittämiskokonaisuus** **sosiaalihuollon alatyöryhmältä**

PITKITTYYNEET HUOLTO- JA TAPAAMISRIIDAT

TOIMEKSINTO:

- **OT-keskuksen toimintamalli pitkittyneissä huolto- ja tapaamisriidoissa: Vaativien hoitopolkujen/palveluverkkojen integratiivinen mallinnus**
- **Pilotoidaan erikseen mainittuja malleja**

TOIMEKSIANTO AVATTUNA:

Mitä työestetään ?

- Tehtävänä kehittää ja suunnitella tulevaa sotea ja perustettavaa OSAAMISEN TUEN KESKUSTA varten ehdotus, kuinka vaativan tason huolto- ja tapaamiskäytännöt olisi järkevintä hoitaa / olisi hoidettava tulevissa osaamisen ja tuen keskuksissa

Mitä pilotoidaan ?

- No Kids in the Middle –pilotti ei käynnistynyt, 2 yritystä
- Vielä 3. yritys syksyllä 2018

TOIMEKSIANTOJEN ETENEMINEN (DIAT 7 – 15)

(11 erillistä palvelukuvausta)

- Organisointi, johtaminen, yleistä. Lisäksi tehty kysely perheoikeudellisten palvelujen organisoinnista ja tuottamisesta Uudenmaan maakunnan alueella sijaitsevien kuntien sosiaalitoimille. **Kooste yllä mainitusta kyselystä tulossa sen valmistuttua → katselmus 29.11.2018**
- Adoptioneuvonta
- Isyyden selvittäminen
- Lapsen elatusavun turvaaminen / lastenvalvojien sopimuspalvelut lasta koskevan elatussopimuksen valmistelussa ja vahvistamisessa
- Lapsen huollon ja tapaamisoikeuden turvaaminen / lastenvalvojien sopimuspalvelut lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan sopimuksen valmistelussa ja vahvistamisessa
- Lapsen huollon ja tapaamisoikeuden turvaaminen / lapsen huolto- ja tapaamisoikeusselvitys = olosuhdeselvityksen laatiminen tuomioistuimelle lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevassa asiassa
- Puolison elatusavun turvaaminen / lastenvalvojien sopimuspalvelut puolisoa koskevan elatussopimuksen valmistelussa ja vahvistamisessa
- **Avoliittolain mukainen perheasioiden sovittelu (vielä kesken, tehdään yhdessä perheneuvolatoiminnan kanssa) → katselmus 29.11.2018**
- Tapaamisten valvonta / valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot tapaamispaikassa
- Lisäksi palvelukuvaukset on laadittu seuraavista palveluista, joiden koordinointi ja johtaminen soveltuisi työryhmän näkemyksen mukaan perheoikeudellisten palvelujen yhteyteen
  - Asiantuntija-avusteisen tuomioistuinsovittelun asiantuntijapalvelut
  - Täytäntöönpanosovittelu

Aktiivisesti nyt työn alla keskitetyn yksikön/alueellisten toimipisteiden hahmottaminen ja edelleen konkretisointi kerättyjen tietojen ja lukujen valossa.

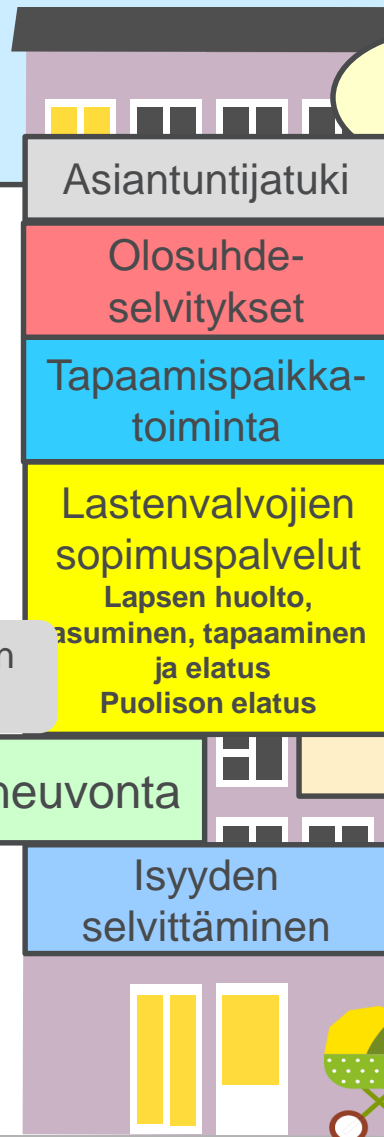
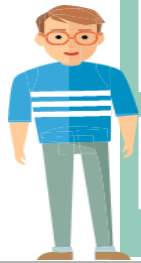

Perheoikeudellisten palvelujen "tavaratalo"

Monitoimijainen yhteistyö
eroperheiden asioissa

Ensiapu

E-ero

Täytäntöönpanosovittelu

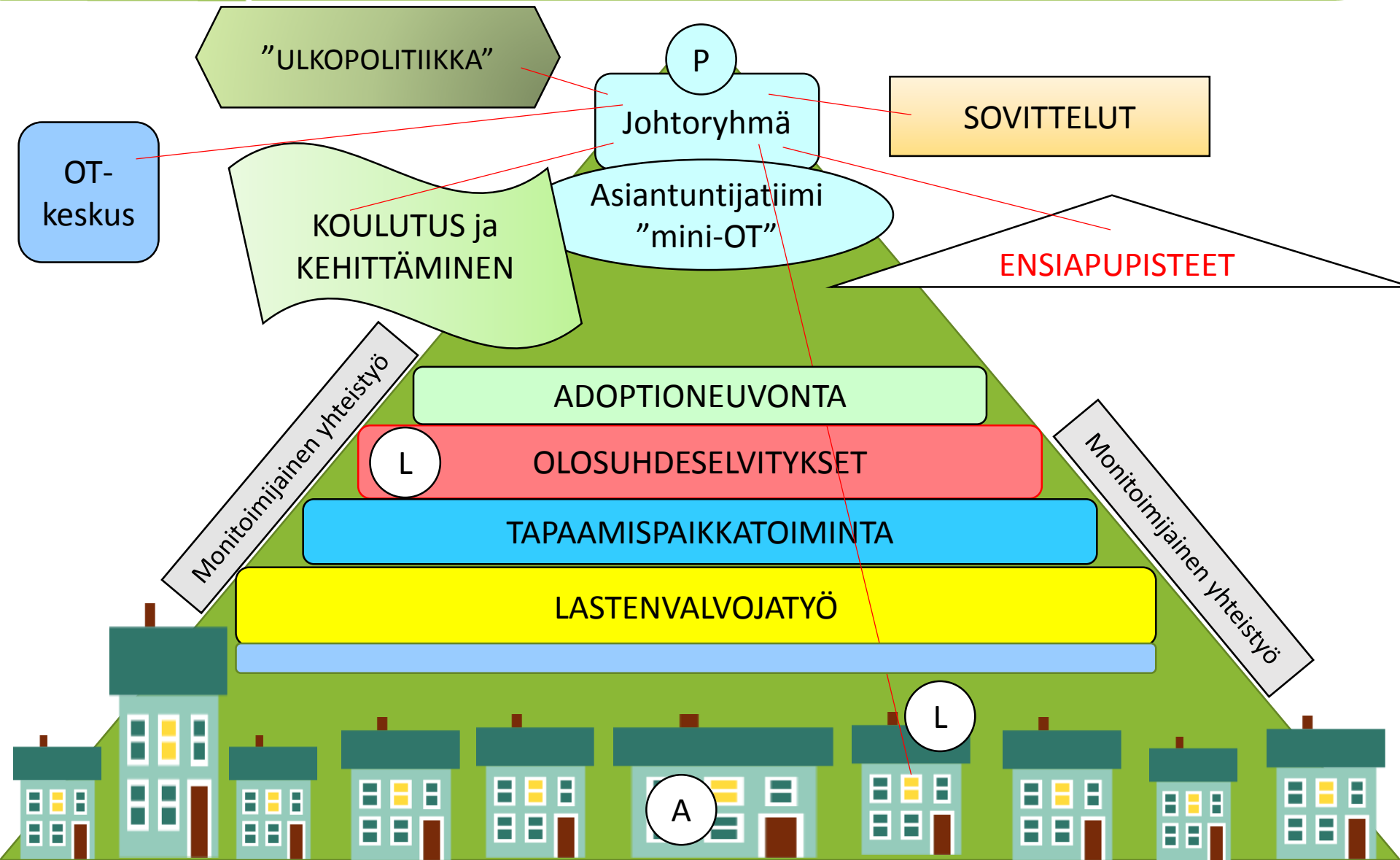
Follosovittelun
Asiantuntija-
palvelut

Avioliittolain mukainen
perheasioiden sovittelu

**Ensiapupisteet "sisäänkäyntinä"
palvelujärjestelmään !**

Uudenmaan maakunnan Perheoikeudellinen yksikkö

Uudenmaan maakunnan Perheoikeudellinen yksikkö

- Perheoikeudellisia palveluja ovat:** adoptioeuvonta, isyyden selvittäminen, lastenvalvojen sopimuspalvelut lapsen huolto ja tapaamisoikeutta sekä elatusta koskevan sopimuksen valmistelussa ja vahvistamisessa sekä puolisoa koskevan elatussopimuksen valmistelussa ja vahvistamisessa, olosuhdeselvityksen laatiminen tuomioistuimelle lapsen huolto ja tapaamisoikeutta koskevassa asiassa, avioliittolain mukainen perheasioiden sovittelu sekä valvottujen ja tuettujen tapaamisten sekä valvottujen vaihtojen järjestäminen tapaamispaikassa. Asiantuntija-avusteisen tuomioistuinsovittelun asiantuntijapalvelut sekä täytäntöönpanosovittelu ovat palveluja, joiden koordinointi ja johtaminen soveltuisi luontevimmin perheoikeudellisten palvelujen yhteyteen. Sijoitettujen lasten elatussopimuksia ja lastensuojelun perintää hoidetaan tällä hetkellä keskitetysti joissakin perheoikeudellisissa yksiköissä, mutta tämän toiminnon paikkaa jatkossa tulee pohtia
- Maakunnallisen perheoikeudellisen yksikön sijoittuminen muuhun organisaatorakenteeseen määrittäisi **yksikön johtamisen ylimmällä tasolla. Yksikötasolla toimisi kuitenkin johtoryhmä yhden päällikön alaisena.** Perheoikeudellisten palvelujen **johtaminen olisi keskitettyä ja yksittäisillä perheoikeudellisilla palveluilla olisi tarvittava määrä alueellisia toimipisteitä.** Keskitetty **johtaminen olisi jaettu vastuualueittain ja alueellisissa toimipisteissä olisi tarvittava määrä lähiesimiehiä.** Johtoryhmä jakaisi johtamisen vastuun esim. lastenvalvojatyön johtaminen, olosuhdeselvitystyön johtaminen, tapaamispaikkatoiminnan johtaminen, adoptioeuvonta jne. Muita johtamisen vastuualueita voisivat olla esim. erilaiset sovittelupalvelut ja perhekeskuksissa tarjottavat perheoikeudellisen yksikön vastuulla olevat eroauttamisen palvelut kuten esimerkiksi eron ensiapupisteet
- Erityisosaamista vaativaa konsultatiivista tukea tarjottaisiin alueellisille toimipisteille keskitetysti johtoryhmän yhteydessä toimivasta **asiantuntijatiimistä.** Tiimi koostuisi esimerkiksi lapsen kasvun ja kehityksen, lastensuojelullisten kysymysten, juridiikan ja taloudellisten erityiskysymysten, monikulttuurisuuteen ja perheiden monimuotoisuuteen liittyvien kysymysten sekä väkivaltakysymysten asiantuntijoista. Tällä tiimillä olisi yhteistyöpinta myös tulevaan OT-keskukseen ja se toimisi ikään kuin ”mini-OT-keskuksena”
- Viranomaistason yhteistyö ja linjauskysymykset** tuomioistuinten, maistraattien, ministeriöiden, Kelan, valvontaviranomaisten, OT-keskuksen, kolmannen sektorin toimijoiden ja muiden vastaavien keskeisten toimijoiden kanssa olisi **keskitetty johtoryhmätasolle.** Samoin **koulutus ja kehittäminen.** Niin ikään **yhteistyö OT-keskuksen kanssa** tapahtuisi suodatetusti ja keskitetysti johtoryhmätason ja asiantuntijatiimin kautta.

Uudenmaan maakunnan Perheoikeudellinen yksikkö

- Perheoikeudellisista palveluista **isyyden selvittäminen, lastenvalvojen sopimuspalvelut sekä tapaamispaikkapalvelut** olisi työryhmän näkemyksen mukaan välttämätöntä tarjota **alueellisista toimipisteistä lähipalveluina**. Näiden palvelujen osalta jokin tai jotkut toimipisteet voisivat **erikoistua** esim. ruotsinkielisiin palveluihin ja jokin erityisen vaativaan tapaamispaikkatoimintaan, jossa esim. turvajärjestelyt olisivat tavanomaista järeämpiä. Marginaalipalveluina ja erityisosaamista vaativina tehtävinä esimerkiksi lastenvalvojen sopimuspalvelut puolison elatusapua koskevissa asioissa sekä isyyden selvittämiseen liittyvät oikeudenkäyntiasiat olisi hyvä keskittää yhteen alueelliseen toimipisteeseen. Alueelliset toimipisteet voisivat sijaita osin nykyisissä toimitiloissa ja osin esimerkiksi perhekeskusten yhteydessä. **Toimipisteiden sijaintia ja määrää pohditaan tarkemmin kyselyyn pohjautuvan selvityksen valmistuttua**
- **Olosuhdeselvitys** on erityisosaamista vaativaa asiantuntijatyötä, jota tehdään jo nyt kuntarajoja ylittävänä yhteistyönä vanhempien asuessa eri kunnissa. Palvelun laadun ja yhtenäisyyden varmistamiseksi olisi työryhmän näkemyksen mukaan hyvä, jos **palvelukokonaisuudesta vastaisi yksi tiimi, jolla olisi yksi tai kaksi lähiesimiestä**. Alueen maantieteellisen laajuuden vuoksi työskentely voisi kuitenkin **jalkautua alueellisiin tiimeihin**, jotka voisivat sijoittua lastenvalvoja- ja tapaamispaikkapalvelujen yhteyteen
- **Adoptioneuvontaa** tuotetaan tällä hetkellä sekä kunnan omana toimintana että ostopalveluna. Työryhmän näkemyksen mukaan tämä tehtävä olisi hyvä **keskittää yhteen toimipisteeseen ja tuottaa kokonaan maakunnan omana toimintana**
- Joitakin perheoikeudellisia palveluja tai niihin luontevasti liittyviä palveluja tuotetaan tällä hetkellä eri toiminnoissa tai niitä hankitaan ostopalveluina. Tällaisia ovat **avioliittolain mukainen perheasioiden sovittelu, Follo –asiantuntijapalvelut sekä täytäntöönpanosovittelu**. Työryhmän näkemyksen mukaan näitä palveluja **voitaisiin edelleen tuottaa eri tavoin ja eri toiminnoista**, mutta palvelun laadun ja yhtenäisyyden varmistamiseksi olisi kuitenkin hyvä, jos niitä **johdettaisiin ja koordinoitaisiin keskitetysti perheoikeudellisen yksikön johtoryhmän kautta**. Työryhmä kuitenkin pohtii, tulisiko avoliittolain mukaista perheasioiden sovittelua liittyen lastenvalvojen sopimuspalveluihin olla tarjolla myös alueellisissa toimipisteissä. Tällaisesta yhdistelmästä on hyviä kokemuksia esimerkiksi Helsingistä. Työryhmä pohtii myös sitä, olisiko hyvä, jos kaikki nimetyt täytäntöönpanosovittelijat ja Follo-asiantuntijat olisivat käytettävissä koko Uudenmaan maakunnan alueella.
- **Perheoikeudellisiin palveluihin liittyen** perhekeskuksissa voisi olla **Eron ensiapupisteitä, Walk in -lastenvalvojapalveluja sekä erilaisia eroauttamisen ryhmämuotoisia palveluja**. Ensiapupisteisiin on kytketty myös kolmannen sektorin eroauttamisen palveluja sekä kuntalaisille ja ammattilaisille suunnattuja eroinfotilaisuuksia ja koulutusta.

II Perhekeskustoimintaan liittyvät eroauttamispalvelut

Perhekeskustoimintaan liittyvät eroauttamispalvelut

- **Eroauttamisen hyvät käytänteet** maakunnan alueella on koottu: käytössä olevat palvelut/käytössä olevat menetelmät/meneillään olevat kokeilut ja pilotit. **Palvelukuvaukset** osin toimitettu, **osin vielä toimittamatta**
- **Järjestöyöpaja 8.2.18** on toteutettu ja järjestöt saatu aktiivisesti mukaan kehittämiseen ja toimintaan erityisesti Eron ensiapupisteiden kautta. Palveluista laadittu **palvelukuvaukset**
- **Eron Ensiapupiste -kokeilut käynnissä Espoossa ja Vantaalla**. Porvoossa ja Järvenpäässä myös pienimuotoisesti toiminnassa, Helsingissä käynnistymässä syksyllä. **Toimintaa kehitetään koko ajan, toiveena vakiinnuttaa osaksi palvelujärjestelmää**

Aktiivisesti nyt työn alla:

- Mitä eroauttamisen palveluja tulisi ainakin olla saatavilla maakunnan tuottamana **(perusvalikko)**
- Mitä palveluja tarvittaisiin lisäksi järjestöjen ja seurakuntien tarjoamana **(täydentävät)**
- **Palvelupolut**
- **Rajapinta- ja yhdessätyöskentely sekä osaamisen tuki** muiden peruspalvelujen sekä "kuntien terveyttä ja hyvinvointia edistävien palvelujen" kanssa: rakenteita, ohjeistuksia, palveluja ?

ERON ENSIAPUPISTEET SISÄÄNKÄYNTINÄ PALVELUJÄRJESTELMÄÄN → EROPOLKU LAPSEN PARHAAKSI

Luodaan perhekeskusten toimintaympäristöön

- selkeä kokonaisuus sekä
- palvelupolku

- oikeanlainen tuki
- oikeaan aikaan
- oikealle taholle ohjaten
- eron eri vaiheet tunnistaen
- palveluajassa valtiolliset, kunnalliset, seurakuntien ja järjestöjen tuottamat palvelut

Tavoitetilä: sekä asukkaat että kaikkien eropalvelujen toimijat tietävät

- mitä palveluja on käytettävissä
- mitä ne ovat sisältönsä (selkeät palvelukuvaukset)
- kenelle ne on tarkoitettu
- mihin vaiheeseen vanhempien välisen suhteen vahvistamista, ongelmien selvittämistä ja eroprosessia ne soveltuvat ja
- miten niihin haudutaan

Ks. erilliset esittelydiat

Uusimaa • Nyland 2019

EROAUTTAMISEN hyvät käytännöt alueella

- käytössä olevat palvelut
- käytössä olevat menetelmät
- meneillään olevat kokeilut / pilotit

Eropalvelujen ja sovinnollisen yhteistyövanhemmuuden kehittäminen – työryhmä

Marjatta Karhuvaara työryhmän pj.

16.2.2018

Ks. erilliset esittelydiat

